

ИНТЕГРАТИВНО ПРАКТИЧЕСКО ОБУЧЕНИЕ НА УЧЕНИЦИТЕ ОТ ПРОФЕСИЯ „СЪТРУДНИК В МАЛЪК И СРЕДЕН БИЗНЕС“

Здравка Пенчева

Държавна търговска гимназия „Димитър Хадживасилев“ – Свищов

Резюме. От 2013 година в училището се работи в екипи за интегративно практическо обучение. Според специалността си гимназистите създават учебни търговски банки, фирми и др. Осъществяват се стажантски програми и участия в състезания. Настоящата статия е насочена към практическото обучение – неговата значимост и конкретното му приложение.

Keywords: integration specialists, business idea, methods, effectiveness

Разглежда се като проблемно ориентирана познавателна дейност, интеграцията изисква дефинирането, анализирането и решаването на проблемите да става с оглед на тяхната цялост.

Разглежда се като преход от теория към практика, интеграцията предполага ефективно свързване на теоретичните знания и практическото им приложение. Като продуктивно мислене интеграцията означава намиране на ефективни решения, базирани както на рационални, така и на нестандартни творчески идеи.

Обучението би могло да реализира всички тези направления на интеграцията чрез внимателно подбрани средства и методи на обучение.

Най-важното е учениците да са активни участници в обучението. То трябва да се основава на взаимодействие както на ниво учител – ученик, така и на ниво ученик – ученик, това се използва в часовете по производствена практика.

Наборът от интегративни методи и средства, които учителите използват, е голям:

– мозъчна атака – за генериране на голям брой идеи за кратко време. Методът изисква учениците да изкажат идеите си по отношение на даден проблем, като се спазват определени правила: да няма дискусии и критики към изказваните идеи, да се приветства всяка изказана идея и да не се отхвърлят идеи, колкото и странно да звучат;

– дискусията – за обсъждане на мнения по дадена тема или проблем. Като своеобразна обмяна на мнения и идеи дискусията се използва, за да се по-

стигне по-голяма яснота и по-задълбочено познание по съответната тема или проблем. Резултатът от нея не е предрешен поради наличието на различни становища и макар че целта е достигане до някакъв извод или решение, тя може да бъде подновена след време;

- казусът (проблемна ситуация) – за търсене на решение на практически проблем. Чрез този метод обучението се приближава максимално до реалния живот. Важно условие за ефективността му е подборът на проблемната ситуация, която трябва да е типична за определения вид дейност;

- ролевите (симулативни) игри – за възпроизвеждане на определена ситуация. Този вид игри са особено подходящи, като при тях не само се възпроизвеждат ситуации от определена професионална област, но трябва да се спазват правила, да се извършват различни операции и да се встъпва в сложни взаимоотношения, характерни за реалното протичане на симулираните процеси;

- груповата работа – като начин на организация на дейността. При формирането на групите трябва да се вземат определени решения, като какъв да е броят на учениците в групата, колко време ще работят заедно, дали групите ще са хомогенни, или хетерогенни по отношение на способностите на учениците, дали учениците сами ще избират в коя група да се включат, или това ще се реши от учителя;

- проектен метод – „Учене чрез правене“ – използва се предимно беседа/дискусия, мозъчна атака, решаване на казуси, ролева игра и групова работа.

Прилагането на интерактивните методи не бива да е самоцелно само защото това сега е модерно или защото се изисква. Тяхното използване е подчинено на определена цел – да помага за постигане на определен резултат. Необходимо е учителят да има ясна визия за конкретния резултат от прилагането на интерактивните методи по време на учебните часове. Учителите в екипите за интегративно практическо обучение по професиите разработиха Модел за интегративно практическо обучение. Целта на този модел е да се осигури хармонично приобщаване в VIII клас и пълноценно развитие от IX до XII клас на всеки ученик в областта на избраната от него професия. Необходимо е усвояването на професионални знания и компетентности да се осъзнае от учениците като тяхна основна и значима дейност, наред с придобиване на средно образование.

Моделът за интегративно практическо обучение трябва да осигури привлекателна учебно-практическа среда за усвояване на професията и възможност за изяви на учениците. Дейностите за интегративно практическо обучение са разделени по следния начин:

- за учениците от VIII клас е предвидена проблемноориентирана познавателна дейност, която се изразява в запознаване с избраната професия чрез разговори с ученици и работодатели и мотивиране на учениците в Иновационен лагер;

- за учениците от IX клас са предвидени симулиране на ситуации за създаване на учебно-тренировъчни фирми, разработване на проект за учебно-трени-

ровъчна фирма – „Моята бъдеща бизнес-идея“ и неговото представяне по време на Седмицата на икономиста;

- за учениците от X клас е предвидено създаване и регистриране на учебно-тренировъчна фирма;

- учениците от XI клас разработват бизнес идея/проект и показват умения за работа в учебно-тренировъчна фирма;

- учениците от XII клас разработват бизнес идея/проект, работят във вече регистрираните учебно-тренировъчни фирми, като им се предоставя възможност за участия в състезания „Най-добра бизнес-идея“ и Панаир на учебно-тренировъчни фирми, които традиционно се провежда в Пловдив.

Учениците от професия „Сътрудник в малък и среден бизнес“ и учителите от интегративния екип за практическо обучение работят по темите от Националната изпитна програма за тази професия, по която те полагат държавни изпити – теория и практика за придобиване на втора степен за изучаваната професия. За всяка тема се прави план-тезис, който насочва обучаваните към излагане на съдържанието на темата, по която работят. Към всяка тема се решава и приложна задача или казус. Обемът на план-тезиса и приложната задача е съобразен с времетраенето на изпита. Всяка приложна задача е така дефинирана, че нивото ѝ на сложност съответства на теоретичната част и дава възможност за проверка на уменията за анализ, оценка, вземане на решение. В същото време приложната задача е съобразена и със степента на професионална квалификация на специалността.

Интегративното практическо обучение е особено необходимо в днешния динамичен свят, в който нуждата от можещи и знаещи специалисти е огромна.

INTEGRATIVE PRACTICAL TRAINING OF STUDENTS BY PROFESSION ASSOCIATE IN SMALL BUSINESS

Abstract. Since 2013 the school has been working in teams integrative practical training. According to specialty, teaching high school students created commercial banks, companies and others. They executed training programs and participate in competitions. This article focuses on practical training - its importance and its particular application.

✉ **Mrs. Zdravka Pencheva**

Dimitur Hadjivasilev State Trade High School
11, Dimitar Hadzhivasilev Str.
5250 Svishtov, Bulgaria
E-mail: z.pencheva@dir.bg